

Felolvasó ülés a Dugonics-Társaságban

(A Délmagyarország munkatársától) Vasárnap rendezte a Dugonics-Társaság ezidei első ülését. Az ülést dr. Banner János egyetemi professzor, a Dugonics-Társaság elnöke nyitotta meg. Megemlékezett Ady Endréről, halálának 24 éves évfordulója alkalmából és méltatta röviden a költőt. Utána Eperjessy Kálmán rendes tag tartotta meg előadását Reizner Jánosról, Szeged történetirőjáról. Röviden ismertette közigazgatási pályafutását, ahol már a kulturális politika szellemében dolgozott. Később a Somogyi-könyvtár igazgatója lett. Itt kezdődött történetirői működése. Rámutatott arra, hogy Reizner János autodidakta módon haladt előre. Megírta 4 kötetes művét „Szeged története” címen. A könyv kiadására a város számára adományozott Somogyi-könyvtártól és Szeged közönségétől kapott támogatást. Könyvében bizonyos lokalpatriotizmus húzódik végig, de bizonyos történetirői objektivitás is érezhető.

Eperjessy Kálmán rámutatott azonban egy-két olyan motívumra, amit Reizner János nem vett figyelembe. Reizner Szeged keletkezését a magyar gazdák intézményének tekintette s nem tulajdonított nagy fontosságot a marosi sószállításnak. Ez pedig a Tisza és a Maros összefolyása, már a természeti adottságoknál fogva is, döntő volt Szeged keletkezésében. Azonban maradandó megállapítása Reizner Jánosnak az, hogy Szeged azon kevés alföldi városok egyike, amelyeknek történeti folytonossága állandó. Szegeden buzog az élet akkor is, amikor a török a város palánkját és a várat elfoglalja; Szeged magyar marad. De nemcsak a régiék maradnak magyarok, hanem az idegenek is magyarrá lesznek Szegeden.

Az értékes, bár csak a „művelt magyarközönséghez” szóló előadást Takáts Lajos vendég népdalhangú versei követték. A versek bájosak, szívhezszólóak.

Ezután Somogyi József főiskolai tanár, rendes tag tartotta székfoglalóját: Természetes béke címen. Kifejtette filozófiai megvilágításban a béke lényegét: Minden béke lélekzetvétele, átmenet az egyik háborúból a másikba. A természetes béke az igazi béke, az igazságos béke, az örök béke. Mai probléma, szívünkhez közelfekvő. S amikor meglebbentette a békelehetőség fátyolát, jóleső érzés ülte meg a hallgatóságot. S valahogy mindenki lélekkel érezte, hogy az ember társaslény, akinek közösségbe kell tartoznia s el kell feledni a régi mondást: az élet bellum omnia, contra omnes! Ha nem egy nagy családhoz tartozónak kell érezni magunkat. Mert a család a legnagyobb hősiesség szeretet. Szeretjük, mert a miénk. S most hajó, vasút, repülőgép, a technika minden vívmánya közel hozza egymáshoz az embereket. Ma már egyik állam sem mondhatja, hogy nem számít, mi van kívül földön. De nem-e utópia az örök béke? — tehetjük fel a kérdést. Elérhetjük-e azt, hogy valaha ne legyen betegség? Mert alakultak bizonyos államfeletti államok, így a Szentszövetség, Népszövetség, nemzetköziség, de a megoldást egyik sem vallhatta magáénak. A Szentszövetség saját érdekeit védte, a Népszövetségben görögös félelem nyilvánult és uralkodott, a nemzetköziségben az osztályharc állt át hatalmas méreteket. Az igazi megoldás később és később. Az egyedüli helyes és eseménnyel vehető megoldás: amit nem kívánsz magadnak, másnak se tedd! De vajon megérett-e az emberiség arra, hogy ezt meg is értse?

A nívós és kulisszatitkokat fellebbontó előadás után dr. Banner János elnök bezárta az ülést.

Kiss Ottó Miklós

Súlyos börtön- és fegyházbüntetéseket szabott ki a törvényszék a biztosítási csalókra

(A Délmagyarország munkatársától) A törvényszék Molnár-tanácsa a múlt héten öt napon át tárgyalta Dimitrijin András makói lakos és társainak biztosítási csalási bűnügyét. Mint ismeretes, Dimitrijin egész bünszövetkezetet szervezett műbalesetek rendezésére. A sérüléseket fiatal orvosok közreműködésével mesterségesen ejtették magas bebiztosított einkostársakon, hogy azután a többszáz ezer pengőre rugó biztosítási összegeket felszedve, azon megosztozzanak. Számításaikba azonban hiba esuzzott, mert a biztosító társaságok a balesetek megismétlődése miatt gyanút fogtak és előbb magánynyomozás után, majd a rendőrségen tett feljelentések alapján rendőri nyomozással is beigazolták, hogy a baleseteket csak koholták és így nemcsak biztosítási csalás, de öngonosztás büntetést is elkövettek.

Az öt napon át tartott főtárgyaláson a vádbeli cselekmények nagy

része beigazolódott és a nagyarányu bűnperben hétfőn kihirdetett ítélet az ügy valamennyi vádlottjára marasztaló lett. Dimitrijin Andrást a törvényszék 3 évi és 6 hónapi fegyházra, Nagy Sándort 2 évi és 4 hónapi fegyházra, Igaz Jánost 1 évi börtönre, dr. Náhoeczy Endrét 3 évi fegyházra, dr. Juhász Jánost 1 évi és 6 hónapi börtönre, Nádas Elemért pedig 8 hónapi börtönre ítélte. Mellékbüntetésként dr. Náhoeczy Endrét 10 évi hivatalvesztésre és polgári jogainak ugyanilyen időtartamra való felfüggesztésre ítélte, a többi vádlottak fejébként 5-5 évi hivatalvesztést kapnak mellékbüntetésül.

Az ítélet ellen valamennyi vádlott fellebbezést jelentett be enyhítésért, de fellebbezést jelentett be a büntetés súlyosbításáért a kir. ügyész is. A nagy feltűnést keltett biztosítási csalás tömegbűnperre ilyenformán a táblát is foglalkoztatni fogja.

A Hungária-étteremben (volt Grill-helyiség)

a legkellemesebben szórakozhat!

Eisőrendű konyha, kitűnő italok!

Kíváó új zene! Polgári árak! Tánc! Új vezetés!

Ezerszáz ifju a IX. szimfóniát hallgatja...

(A Délmagyarország munkatársától) Kétszeresen nagy jelentősége van annak, hogy Szegeden a zenei élet olyan szép lendületet vett a mostani hangversenyidényben, ha tekintetbe vesszük a régi, de aktuális mondást: „Inter arma silent musae”. Valóban, a fegyverek zajlása között is érvényesül néha a muzsika szelid hangja s valamennyi között a legszelidebbének, a zeneköltészetnek óter szavára is tudunk figyelni itt, a visszaszerzett Délvidék kultúrcentrumában, ahol egymás mellett élő népek megbékélését kell szellemi eszközökkel elősegíteni. Mert fegyverek zajlása között is gondolkunk kell arra, hogy eljön egyszer az áldásthöz béke s az eljövendő békés korszak számára kell a közös művelődés talaját előkészíteni.

Itt kapcsolódik bele ebbe a rendkívüli jelentőségű szellemi építésbe a jövőnk kultúrcemeteré, az ifjuság. A háborús ifjuságunk, amely meglepően és örömteli módon érdeklődik a magasabb zenekultúra iránt. Alig egy esztendő módszere nevelés eredményeképpen a szegedi és szegedkörnyéki ifjuság ma már a zenei érdeklődés oly magas fokánál tart, hogy Beethoven IX. szimfóniájának s Kodály Zoltán „Te Deum”-ának, valamint a „Jézus és a kufárok”-nak előadására szufoldás megtöltötte a színház nézőterét. Ez azt jelenti, hogy ezerszáz 20 éven aluli ifju és leány ült be hétfőn délután 4 órakor a színházba, hogy meghallgassa a filharmonikusok nagyszabásu hangversenyét.

Jól emlékezünk még azokra a zenedelelőttökre, amelyeket a Belvárosi Mozi helyiségében rendezett a Szegedi Filharmonikus Egyesület az ifjuság

számára. Illetőleg az elmúlt hangversenyidényben a filharmonikusok szinte kizárólagos programjukul tűzték ki az ifjuság zenei nevelését. Két lelkes ember nagyszerű s jövőt építő munkájának eredménye volt ez: dr. Batizfalvy János professzor és Fricssay Ferencé, az egyesület nagytehetségű fiatal karnagyáé. Az ifjuság lassanként beszokott a vasárnap délelőtti hangversenyekre s végül teljesen megtöltötte a mozi nézőterét ugyanarra, hogy a „felnőtt” közönség szorult ki a hangversenyekről... A jövő zenekedvelő nemzedéke tehát megtalálta az utat a hangversenyterem felé... Sőt, ők voltak azok, akik háborús gondoktól elfáradt és talán kissé elfásult szüleit, rokonait visszavezették az örök Szép forrásához, a muzsika gondokat feledtető, szívet-lelket üdítő templomához...

A Szegedi Filharmonikus Egyesület hangversenyközönsége az idén kétszer is meg tudja tölteni a színház hatalmas nézőterét egy-egy alkalommal. Ezt bizonyítja a főpróba, amikor a középiskolás ifjuság nagy tömege töltötte meg oly kedves, üdítő és biztató látványt nyújtva, a nézőteret s a keddelelőtti ünnepi hangverseny jegyelővétele, amely arról tanuskodik, hogy a hangversenyen egyetlen üres ülőhely nem lesz... A színházba és moziba is eljáró közönség érdeklődése a magasabbfokú zeneművészet iránt, szintén örvendetes jelenség, különösen a gondterhes, súlyos időkben, az ifjuság ily nagyfokú zenei érdeklődése azonban egyenesen szenzációszámba megy és rendkívüli jelentőségű!

A hétfő délutáni hangversenyfőpróba egy kis akadállyal indult. A budapesti személyvonat, amely a száztagn Budapesti Kórust és operaházi vendégművészeket hozta, másfélórás késéssel érkezett meg. A tanulóifjuság számára megrendezett hangversenyfőpróbát tehát csaknem egyórás késéssel kezdhették meg. Az ifjuság egyáltalán nem türelmetlenkedett, szinte

ünnepi örömmel készült a nagyszabásu zenei eseményre. A páholsorokat ragyogó szemű diáklányok — nyolcasával egy-egy páholyban — és komoly tekintetű fiúk töltötték meg, akik türelmesen várakoztak a főpróba megkezdésére.

Végre fél 5 óra tájban Antos Kálmán zeneigazgató bevezető beszéde után felvonult a száztagn Budapesti Kórus a színpadra, amelyen már elhelyezkedett a filharmonikusok zenekara és a behirdetett kitűnő muzsikus: Bárdos Lajos betegsége miatt helyettese, Pétery József zeneművészeti főiskolai tanár vezényelte el Kodály Te Deum-át. A zenei produkcióról híralatot csak a keddelelőtti hangverseny meghallgatása után, csütörtöki számunkban hozunk, ezúttal csak arról a rendkívüli eseményről akarunk beszámolni, amit a jövőnk magyar zenekultúrája számára másfétezer középiskolai tanuló megjelenése és érdeklődése jelent.

Hogy valóban élvezték és szívvel hallgatták végig a sajnós, rövidre sikerült főpróbát, arról meggyőződünk, amikor beszéltünk néhány gimnázista leánykával és ifjával. Egy hatodikos diáklány például észrevette azokat a hibákat, amelyek a főpróbán, ahol a kórus tagjai, a filharmonikusok és a szólténekek tulajdonképpen először látták egymást, elbámultak... Nagyon tetszett neki a „Jézus és a kufárok” előadása, mert ott a Kórus zenekari kíséret nélkül, kitűnően összerakta, valóban magasrendű produkciót nyújtott.

— Mi a szép a Beethoven-muzsikában? — kérdeztük egy okoszemű, ötödikes fiutól.

— Olyan, mintha templomban volnánk, ünnepélyes és felemelő. Az édesapám azt mondja, hogy Beethoven sokat szenvedett Talán azért olyan szép a zenéje, de nem is olyan szomorú. Biztosan, amikor írta, a zene megvizsgálgatta és Istenthez emelte fel a lelkét...

Igy beszél a hétfői próbahangversenyéről a tanuló ifjuság. A jövő képzett és zeneértő hangversenyközönsége, amely nem illemből és megszokásból, de spontán érdeklődésből és tiszta öröm forrásaként érdeklődik majd a magasabbfokú zenei élvezetet jelentő koncertek iránt. Ez a közönség lesz az, amely áldozni tud majd a kultúra fejlesztésére, amely megköveteli a Szabadtéri Játékok feltámasztását, amelynek kifinomult izlése és ítéloképessége minden selejtes holmit száműz a színpadról és a mozi vásznáról és amely a képzőművészetek méltó értékelésével elősegíti majd az igazi művész rehabilitálását.

És ez az ifjuság lesz az, amely az eljövendő boldog békekorszakban beleszól majd egy-egy hangversenyen, vagy operaelőadásban a karmester s az előadóművészek felelősségének megítélésébe, ahogyan Párisban, vagy Olaszországban, a zenekörök hazájában oly régóta divat... Egyelőre csak ül a nézőtérben csillogó szemmel és kipirult arccal és figyel a muzsikára, az örök Szép legtisztább forrásának üdítő esobogására...

Csányi Piroška.

**FERENC JÓZSEF
KESERŰVÍZ**